

Aan de gemeenteraad

Raadsvoorstel

Onderwerp

Verordening Stimuleringsregeling zakelijk Eijsden-Margraten 2023

Beslispunt(en)

1. De Verordening Duurzaamheidslening Eijsden-Margraten 2016 intrekken;
2. De Verordening Stimuleringsregeling zakelijk Eijsden-Margraten 2023 vaststellen;
3. Het verstrekken van duurzaamheidsleningen via SVn aanwijzen als een economische activiteit van algemeen belang zoals bedoeld in artikel 25h, vijfde lid, van de Mededingingswet;
4. Tranchegewijs een krediet van € 1.000.000 op rekening van SVn storten ter uitvoering van de Verordening Stimuleringsregeling zakelijk Eijsden-Margraten 2023, tot een maximum van € 10.000.000.

Toelichting

Aanleiding / motivering

Sinds 2016 verstrekt gemeente Eijsden-Margraten duurzaamheidsleningen in het kader van de Verordening Duurzaamheidslening. Met ingang van dat jaar werden particuliere woningeigenaren in Eijsden-Margraten gestimuleerd om te verduurzamen, door middel van gemeentelijke leningen voor zonnepanelen. Via deelname aan het gemeentelijk project Zorgeloos Zonnepanelen konden de woningeigenaren in aanmerking komen voor (financiële) ontzorging bij de aanschaf en aanleg van PV-installaties. Eind 2018 was het voor leningverstrekking beschikbaar gestelde budget van € 2,6 miljoen volledig benut. Circa 350 huishoudens in Eijsden-Margraten hadden toen een gemeentelijke duurzaamheidslening afgesloten ten behoeve van zonnepanelen. De raad besloot voorts bij amendement (d.d. 19 februari 2019) om het budget voor duurzaamheidsleningen te verhogen tot € 15 miljoen en de Verordening Duurzaamheidslening te verruimen. Daarna is het project Zorgeloos Zonnepanelen erop ingericht dat ook zakelijke gebruikers, zoals MKB-bedrijven en verenigingen, duurzaamheidsleningen voor zonnepanelen kunnen aanvragen. Andere duurzaamheidsmaatregelen, zoals isolatie en HR++-glas, zijn er in 2021 nog eens bijgekomen. Gemeentelijke duurzaamheidsleningen voor deze maatregelen kunnen worden aangevraagd via het project PlusjeHuis. Het rentepercentage op gemeentelijke duurzaamheidsleningen in het kader van zowel het project Zorgeloos Zonnepanelen alsook het project PlusjeHuis is steeds 1% geweest.

Een voorwaarde voor leningverstrekking in het kader van de actuele Verordening Duurzaamheidslening is, dat het debiteurenrisico van de lening niet bij de gemeente ligt. Daarin is voorzien door de samenwerking van de gemeente met Volta Limburg. Deze serviceprovider draagt het debiteurenrisico voor alle verstrekte duurzaamheidsleningen aan kleinverbruikers, met een elektriciteitsaansluiting van max. 3x80 Ampère. Daarom is voor deze groep de samenwerking met Volta Limburg tot nu toe verplicht geweest. In het geval van leningverstrekking aan grootverbruikers, heeft de gemeente financiële zekerheden gesteld. Die hebben het debiteurenrisico voor de gemeente gemitigeerd. Grootverbruikers, met een elektriciteitsaansluiting groter dan 3x80 Ampère, konden een provider naar eigen keuze inschakelen.

Inmiddels is de situatie voor kleinverbruikers veranderd. Volta Limburg ondervindt grote gevolgen van de ontstane energiecrisis, is beperkt in het aannemen van nieuwe klanten en heeft de gemeente gevraagd de samenwerking te stoppen. Uw raad is hierover geïnformeerd (d.d. 15 november jl.) en weet dat de gemeentelijke samenwerking met Volta Limburg wordt beëindigd. Consequentie is dat de bestaande Verordening Duurzaamheidslening moet worden ingetrokken, omdat die leningverstrekking aan kleinverbruikers voorwaardelijk koppelt aan Volta Limburg. Maar ook het gewijzigde renteklimaat is aanleiding voor besluitvorming over een nieuwe Verordening. Uitgangspunt is dat verduurzaming, alsook financiële steun daarbij van de gemeente, nog steeds en zelfs urgenter nodig is. Dat blijkt mede uit de aangenomen EML-motie 'Help verenigingen de winter door' (d.d. 18 oktober 2022), die oproept om vrijwilligersorganisaties - financieel - te ondersteunen voor de gestegen energiekosten

Relatie met bestaand beleid en strategische visie / integraliteit

Er is een directe relatie met het bestaande beleid en de begroting. Daarin wordt uitgegaan van voortzetting van het verstrekken van gemeentelijke duurzaamheidsleningen:

- 1) op basis van een nieuw rentevoorstel;
- 2) via de projecten Zorgeloos Zonnepanelen en PlusjeHuis.

Dit raadsvoorstel voorziet in 1) het benodigde rentevoorstel en 2) uitleg over de projectsituatie van Zorgeloos Zonnepanelen en PlusjeHuis.

Gevolgen

Burgerparticipatie, toelichting en verantwoording

Gemeentelijke leningverstrekking in het kader van de projecten Zorgeloos Zonnepanelen en PlusjeHuis heeft steeds plaatsgevonden in samenwerking met Volta Limburg. Deze serviceprovider heeft de Europese aanbestedingen van beide projecten gewonnen. Nu de gemeentelijke samenwerking met Volta Limburg tot een einde komt, kunnen de projecten Zorgeloos Zonnepanelen en PlusjeHuis niet langer op de tot nu toe gebruikelijke manier worden uitgevoerd. Hierover is uw raad geïnformeerd (d.d. 15 november jl.).

De huidige energiecrisis vraagt ook om een andere aanpak. Voorgesteld wordt om wel gemeentelijke duurzaamheidsleningen te blijven verstrekken, maar dan zonder de verplichting voor aanvragers om duurzaamheidsmaatregelen van één specifieke serviceprovider af te nemen. Waar projectdeelnemers bij de start van Zorgeloos Zonnepanelen en PlusjeHuis vooral een ontzorgingsbehoefte hadden, zijn leningaanvragers sinds de energiecrisis vooral gebaat bij keuzevrijheid voor een leverancier. Die keuzevrijheid biedt de provincie Limburg via een Duurzaam Thuis-leningsfaciliteit voor particuliere woningeigenaren. Bovendien wordt de Duurzaam Thuis-lening gekenmerkt door een aantrekkelijk lage rente. Op het moment van indiening van dit voorstel is het rentepercentage op een hypothecaire stimuleringslening van de provincie Limburg max. 1,1%. Dat is vergelijkbaar met de tot nu toe gehanteerde 1% rente op duurzaamheidsleningen van Eijsden-Margraten en lager dan de nieuw vast te stellen gemeentelijke rente. Particuliere woningeigenaren uit Eijsden-Margraten kunnen gebruik maken van de provinciale Duurzaam Thuis-leningsfaciliteit.

Voor zakelijke gebruikers zoals verenigingen, stichtingen en bedrijven zijn er nog weinig leningsfaciliteiten ter bevordering van verduurzaming. Wel biedt de Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn) reeds in diverse Nederlandse gemeenten een leningsfaciliteit aan voor zakelijke gebruikers, die ook goed toepasbaar is in Eijsden-Margraten.

Op grond van bovenstaande motivering:

- ontvangt uw raad dit voorstel over intrekking van de huidige verordening en vaststelling van een nieuwe verordening, gebaseerd op leningverstrekking door SVn ten behoeve van verduurzamingsmaatregelen door zakelijke gebruikers aan, op of in binnen de gemeente Eijsden-Margraten gelegen onroerende zaken;
- wordt uw raad er tevens over geïnformeerd dat de projecten Zorgeloos Zonnepanelen en PlusjeHuis, overeenkomstig collegebesluit (op 15 november jl.), zijn omgebogen naar het provinciale aanbod van de Duurzaam Thuis-lening; hiertoe is een adequaat communicatietraject ingericht (zie de paragraaf communicatie van dit raadsvoorstel).

Nieuwe Verordening Stimuleringsregeling zakelijk Eijsden-Margraten 2023

Bijgaand ontvangt u de concept-Verordening Stimuleringsregeling zakelijk Eijsden-Margraten 2023. Vaststelling van deze nieuwe verordening en intrekking van de bestaande verordening is een bevoegdheid van uw raad. De nieuwe verordening is nodig, omdat de gemeente o.g.v. de *Wet financieel toezicht* alleen zonder bankvergunning leningen mag verstrekken als dat gebeurt krachtens een wettelijk voorschrift. De Verordening Stimuleringsregeling zakelijk Eijsden-Margraten 2023 is dan het wettelijk voorschrift. Voorts dient uw raad het verstrekken van duurzaamheidsleningen aan te wijzen als een dienst van algemeen belang zoals bedoeld in de *Wet markt en overheid*. Daartoe is een specifiek beslispunt opgenomen in dit raadsvoorstel. Tenslotte dient i.v.m. de *Wet financiering decentrale overheden* de verstrekking van duurzaamheidsleningen plaats te vinden ter uitoefening van de publieke taak. Hiervoor zijn benodigde aanknopingspunten te vinden in het door uw raad vastgestelde Klimaat- en energiebeleidsplan 2018-2040, de vastgestelde Begroting 2023 en het actuele Bestuursakkoord.

Toepassingsbereik: zakelijke gebruikers

De nieuwe verordening is toegespitst op SVn-leningverstrekking aan in Eijsden-Margraten gevestigde zakelijke gebruikers in Eijsden-Margraten voor het toepassen van verduurzamingsmaatregelen aan, op of in binnen Eijsden-Margraten gelegen onroerende zaken.

Een zakelijke gebruiker is:

- a) een personenvennoot in de vorm van een eenmanszaak, een V.O.F., een C.V. of een maatschap; en
- b) een rechtspersoon in de vorm van een coöperatie, onderlinge waarborgmaatschappij, naamloze vennootschap, besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid, een vereniging, een stichting.

Beleidsdoelen

Op grond van de nieuwe Verordening Stimuleringsregeling zakelijk Eijsden-Margraten 2023, kunnen zakelijke gebruikers bij gemeente een leningaanvraag indienen. Eén van de voorwaarden is, dat de te treffen duurzaamheidsmaatregelen dienen te passen binnen deze beleidsdoelen:

- a. verlaging van de energievraag, dan wel vermindering van de CO₂-uitstoot, en/of
- b. verhoging van het aandeel duurzame energie, en/of
- c. stimulering van initiatieven op het vlak van “Groen Gas” en/of “Energiecorporaties”.

Bevoegdheid van het college

De nieuwe verordening voorziet erin, dat het college bevoegd is om aanvragen te toetsen aan de verordening. Het gemeentelijk toewijzingsbesluit is een voor bezwaar vatbare beschikking op een aanvraag. Bij een positieve uitkomst van toetsing, wordt de aanvrager door de gemeente naar SVn doorverwezen voor het feitelijk aanvragen van een Stimuleringslening. Indien het college voor de uitvoering van deze verordening nadere regels wil vaststellen, is dat mogelijk op grond van een collegebesluit.

Aanwijzing leningverstrekking via SVn als economische activiteit

SVn is een stichting zonder winstoogmerk. SVn heeft geen commercieel belang en is opgericht om gemeenten te ondersteunen bij het oplossen van volkshuisvestingsvraagstukken.

SVn verzorgt als fondsbeheerder voor een groot aantal gemeenten in Nederland de verstrekking en het beheer van leningen zoals stimuleringsleningen, duurzaamheidsleningen etc. SVn beschikt daarvoor – anders dan gemeenten – over een AFM vergunning. De gemeente Eijsden-Margraten heeft met SVn een deelnemersovereenkomst afgesloten. Daarin is vastgelegd dat SVn voor de gemeente de administratie, uitkering en terugvordering van leningen verzorgt. SVn zorgt daarbij ook voor de krediettoets om te beoordelen of een aanvrager de lening inclusief rente kan aflossen. Tot nu toe ging het daarbij in Eijsden-Margraten alleen om startersleningen. Met dit raadsvoorstel komen daar de zakelijke stimuleringsleningen bij.

De Wet Markt en Overheid maakt als hoofdstuk 4b onderdeel uit van de Mededingingswet en bevat vier gedragsregels, waaronder het gebod tot integrale kostprijsberekening bij het verrichten van economische activiteiten. De Wet Markt en Overheid is niet van toepassing wanneer de economische activiteit wordt uitgevoerd in het algemeen belang. Dit besluit moet worden genomen door de raad. Uit artikel 25h, vijfde lid, volgt dat de Wet Markt en Overheid niet van toepassing is op economische activiteiten die plaatsvinden in het algemeen belang.

Alle leningen van SVn dienen een algemeen belang. De leningen die SVn namens ons verstrekt of zal verstrekken, helpen starters om de woningmarkt te betreden of eigenaren om hun onroerende zaak te verbeteren met duurzaamheidsmaatregelen. De voorwaarden voor de leningen staan beschreven in de verordeningen. De duurzaamheidsmaatregelen zijn in het algemeen belang, vanwege het positieve effect op het milieu en vanwege de verlaging van energiekosten.

Daarom wordt voorgesteld om het verstrekken van leningen via SVn door uw raad aan te wijzen als economische activiteit als bedoeld in artikel 25h, vijfde lid van de Mededingingswet.

Financiële en personele aspecten, incidenteel / structureel, begrotingspost

In te trekken Verordening Duurzaamheidslening Eijsden-Margraten 2016

Sinds de start van leningverstrekking op grond van de bestaande verordening, heeft gemeente in totaal 566 duurzaamheidsleningen verstrekt voor een totaal bedrag van € 5.362.437. Van het mandaatbudget van € 18 miljoen voor uitvoering van de bestaande Verordening resteert derhalve een restant-mandaatbudget van € 12.637.563.

Vast te stellen Verordening Stimuleringsregeling zakelijk Eijsden-Margraten 2023

Voorgesteld wordt om een maximaal bedrag van € 10.000.000, revolverend beschikbaar te stellen voor uitvoering van de nieuwe verordening. Dit maximaal bedrag is lager dan het restant-mandaatbudget van € 12.637.563 omdat rekening moet worden gehouden met de afhandeling van lopende aanvragen in het kader van de bestaande verordening.

De financiële implicaties van de Verordening Stimuleringsregeling zakelijk Eijsden-Margraten 2023 zijn als volgt:

- SVn gaat leningovereenkomsten aan met aanvragers uit Eijsden-Margraten. Daartoe stelt de gemeente periodiek een budget ter beschikking, dat wordt afgestort in rekening-courant bij SVn. Het budget maakt onderdeel uit van de totaalfinanciering van de gemeente.
- De storting van gemeentelijk budget op de rekening-courant bij SVN wordt gedaan in tranches van € 1.000.000, omdat dit normaliter het minimumbedrag is dat eventueel langlopend bij de BNG aangetrokken kan worden. Alle leningen die SVn verstrekt zijn in principe revolverend van karakter. De gemeente kan te allen tijde gelden bij SVn opvragen en laten terugstorten.
- Een aanvrager mag, met inbegrip van een Stimuleringslening, maximaal € 1.000.000 aan leningen van gemeente Eijsden-Margraten ontvangen. Als uitsluitend sprake is van een Stimuleringslening op grond van de nieuwe verordening, mag de Stimuleringslening maximaal € 1.000.000 bedragen. Indien het bedrag van een Stimuleringslening – of de som van verschillende gemeentelijke Stimuleringsleningen - groter is dan € 100.000 dient een hypothecaire zekerheid te worden gesteld.
- Het rentepercentage, dat ontvangers van de leningen dienen te betalen, stelt de gemeente periodiek vast. Deze vaststelling is in het kader van de nieuwe verordening gemandateerd aan het college. Het vast te stellen starttarief voor de rente is 3,3%, op basis van een indicatief rentetarief van de BNG (per 11-01-2023). Hier komt een beheervergoeding SVn ad 0,5% bij en, ingeval van géén hypothecaire zekerheidsstelling, een risico-opslag van 0,5%. Dit komt in totaal neer op:
 - 4,3% voor alle leningen < € 100.000 zonder hypothecaire zekerheid en
 - 3,8% voor leningen ≤ € 100.000 met hypothecaire zekerheid en
 - 3,8% voor leningen boven € 100.000 met hypothecaire zekerheidsstelling.

Aan dit advies zijn ook personele aspecten verbonden. Na raadsvaststelling en publicatie van de nieuwe Verordening, dienen gemeente en SVn (lening)aanvragen in behandeling te nemen. Daartoe is zowel bij de gemeente alsook bij SVn een behandelingsproces ingericht.

Planning, uitvoering en evaluatie

Na positieve raadsbesluitvorming, wordt de eerste tranche van het gemeentelijk budget op de rekening-courant bij SVN gestort. Ook vindt publicatie plaats van de nieuwe Verordening Stimuleringslening en wordt vervolgens het proces voor leningaanvragen opengesteld. Evaluatie van de voortgang vindt periodiek plaats, samen met SVn. Uw raad wordt hierover via de Jaarrekening op de hoogte gehouden.

Communicatie

Na positieve raadsbesluitvorming, vindt publicatie plaats van de nieuwe Verordening Stimuleringslening en vindt ook de anderszins nog benodigde communicatie daarover plaats.

Particuliere woningeigenaren uit Eijsden-Margraten worden reeds proactief via de website van de gemeente gewezen op de Duurzaam Thuis-leningsfaciliteit van de provincie Limburg en de Investeringssubsidie duurzame energie en energiebesparing (ISDE) van de Rijksoverheid. Met deze aanpak worden inwoners, die op zoek zijn naar (financiële) ondersteuning bij de verduurzaming van hun woning, doorgestuurd naar de juiste loketten en krijgen inwoners ook een alternatief voor de diensten die eerder alleen door Volta Limburg geleverd konden worden.

Maatschappelijke effecten

Op basis van de Verordening Duurzaamheidslening Eijsden-Margraten 2016, heeft de gemeente in totaal een leningbedrag van € 5.362.437 toegekend aan 566 huishoudens uit Eijsden-Margraten. Daarmee is de verduurzamingsdoelstelling van de actuele verordening en ook van de onderliggende projecten Zorgeloos Zonnepanelen en PlusjeHuis bereikt. De financiële ondersteuning door de gemeente heeft de realisatie van dakgebonden zonnepanelen in Eijsden-Margraten sterk bevorderd. Maar verduurzaming alsook financiële steun daarbij van de gemeente is nog steeds en zelfs urgenter nodig, zonder verplichtend te zijn ten aanzien van de levering van duurzaamheidsmaatregelen door een serviceprovider. Daartoe biedt de voorgestelde Verordening Stimuleringsregeling zakelijk Eijsden-Margraten 2023 het benodigde wettelijke kader.

Privacy

De gemeente en SVn zullen in het kader van de leningverstrekking persoonsgegevens met elkaar delen. Zowel de gemeente als de SVn gebruikt de persoonsgegevens voor haar eigen doelen. Er is hier sprake van onafhankelijke verwerkingsverantwoordelijkheid waarbij beide partijen zelfstandig verantwoordelijk zijn voor de nakoming van verplichtingen op grond van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). De gemeente en SVn moeten ieder zelf het doel en de middelen vastleggen voor het eigen proces. Er is dus geen verwerkersovereenkomst nodig op grond van de AVG. Wel zal in afstemming met de Functionaris Gegevens Bescherming worden afgestemd of het aanbeveling verdient om een gegevensuitwisselingsovereenkomst te sluiten.

Risico's

Beëindiging samenwerking met Volta Limburg

Op het moment van indiening van dit collegevoorstel zijn de gemeente en Volta Limburg in onderhandeling over een beëindigingsovereenkomst. Insteek van de gemeente is:

- om de bestaande overeenkomsten met Volta Limburg, in het kader van Zorgeloos Zonnepanelen en PlusjeHuis, te beëindigen per datum van de inwerkingtreding van de nieuwe verordening;
- dat eenieder, die nog een offerte- c.q. leningaanvraag heeft ingediend voor de datum van intrekking van de Verordening Duurzaamheidslening Eijsden-Margraten 2016, op dezelfde gronden en tegen gelijkblijvende voorwaarden het recht behoudt op behandeling van de aanvraag.

Als de gemeente en Volta Limburg vóór de datum van de inwerkingtreding van de nieuwe verordening geen beëindigingsovereenkomst hebben gesloten, is een collegebesluit gewenst over een buitengerechtelijke ontbinding van de samenwerkingsovereenkomsten met Volta Limburg. De reden hiervoor is dat de gemeente, na inwerkingtreding van de nieuwe verordening, haar verplichtingen op grond van de bestaande overeenkomsten Zorgeloos Zonnepanelen en PlusjeHuis met Volta Limburg niet meer kan nakomen. Zo kunnen leningaanvragen van particuliere woningeigenaren niet meer in behandeling worden genomen in het kader van de nieuwe verordening.

Debiteurenrisico

De Verordening Stimuleringsregeling zakelijk Eijsden-Margraten 2023 is gebaseerd op samenwerking tussen gemeente Eijsden-Margraten en SVn. Deze samenwerking is juridisch vastgelegd in een deelnemers-overeenkomst met SVn. Zoals daarin staat, zal SVn met derde partijen (zijnde zakelijke aanvragers uit Eijsden-Margraten) overeenkomsten van geldlening aangaan. Dat gebeurt met budget van onze gemeente, voor rekening en risico van onze gemeente. De debiteurenrisico op deze leningverstrekking ligt dus bij de gemeente. Om dit risico te minimaliseren, is in de concept-Verordening opgenomen dat financiële zekerheidsstelling dient plaats te vinden als het bedrag van een Stimuleringslening groter is dan € 100.000. De zekerheidsstelling kan, volgens de samenwerkingsvoorwaarden van SVn, uitsluitend bestaan uit een hypothecaire akte. Indien het bedrag van een Stimuleringslening lager is dan € 100.000, wordt bij zekerheidsstelling een rentekorting verstrekt van 0,5%.

Zonder zekerheidsstelling heeft een aanvrager bij een leningbedrag $\leq$ € 100.000, maar boven € 20.000, de verplichting om een notariële akte op te laten stellen, op basis waarvan er een rechtstreekse executoriale titel is voor het (indien nodig) leggen van beslag.

Op alle leningen met hypothecaire zekerheidsstelling loopt de gemeente geen wezenlijk risico. Op dit moment is het landelijk defaultpercentage voor lopende SVn-leningen 0,02 % (per 5 jan 2023). Dat betreft leningen met een betalingsachterstand van 3 maandtermijnen of meer.

Op leningen zonder hypothecaire zekerheidsstelling loopt de gemeente het debiteurenrisico. Dit risico wordt gedekt door:

- een verplichte notariële akte m.b.t. leningen $>$ € 20.000 en $\leq$ € 100.000 op basis waarvan (indien nodig) direct beslag kan worden gelegd op de bezittingen van een leningnemer;
- een opslag van 0,5% op leningen zonder zekerheidsstelling, waardoor een voorziening wordt gevormd ter dekking van mogelijke verliezen.

Aandachtspunt: een voorwaarde voor leningverstrekking in het kader van de bestaande verordening is, dat het debiteurenrisico van geen enkele lening bij de gemeente ligt. Het is aan uw raad om hierin een politiek-bestuurlijke keuze te maken, waarbij het belang van verduurzaming wordt meegewogen. Daarbij is relevant dat de gemeente geen debiteurenrisico heeft op alle leningen aan particulieren verstrekt door SVn.

Het college van Eijdsden-Margraten
De gemeentesecretaris,

De voorzitter,

Drs. M.A.G. Gerits

Drs. G.J.M. Cox

RAADSBSLUIT

De raad van de gemeente Eijsden-Margraten

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders;

gelet op de behandeling in de Dialoogvergadering Samenleving;

Besluit:

1. De Verordening Duurzaamheidslening Eijsden-Margraten 2016 intrekken;
2. De Verordening Stimuleringsregeling zakelijk Eijsden-Margraten 2023 (zie bijlage) vast te stellen;
3. Het verstrekken van duurzaamheidsleningen via SVn aanwijzen als een economische activiteit van algemeen belang zoals bedoeld in artikel 25h, vijfde lid, van de Mededingingswet;
4. Tranchegewijs een krediet van € 1.000.000 op rekening van SVn storten ter uitvoering van de Verordening Stimuleringsregeling zakelijk Eijsden-Margraten 2023, tot een maximum van € 10.000.000.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 14 februari 2023.

De griffier,

Mr. M. Verbeet

De voorzitter,

Drs. G.J.M. Cox